

Sygn. akt II AKa 251/12 Sygn. akt II AKa 251/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w. W. II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Jerzy Leder (spr.)

Sędziowie: SA – Marzanna A. Piekarska – Drązek

SA – Ewa Plawgo

Protokolant: – st. sekr. sąd. Katarzyna Rucińska

przy udziale Prokuratora Jacka Pergałowskiego oraz oskarżyciela posiłkowego T. K.

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2012 roku

sprawy:

1. A. C.,

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości /x2/

2. A. R.,

oskarżonego z art. 79 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w. W.

z dnia 15 marca 2012 r., sygn. akt VIII K 266/07

uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do A. C. i A. R. w całości i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w. W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Prokurator oskarżył **A. C.** o to, że:

I. w dniu 9 września 2003 r. w W., działając czynem ciągłym, jako prezes (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła T. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ten sposób, że przyjęła od niego kwotę 1.414.000,00 złotych jako zaliczkę z tytułu zawarcia umowy przedwstępnej sprzedaży ruchomości w postaci rozbieralnej hali magazynowej przy ul. (...) w W., jednocześnie zabezpieczając wykonanie w/w umowy lub zwrot zaliczki w przypadku niewykonania zobowiązania wekslem in blanco wystawionym przez nią jako osobę fizyczną, wprowadzając w błąd T. K. co do okoliczności, iż wbrew zapisom tej umowy od przełomu 2002/2003 r. do kwietnia 2004 r. (...) sp. z o.o. nie przysługiwało prawo do używania i pobierania pożytków z przedmiotowej hali, a ponadto wprowadziła go w błąd co do zamiaru wywiązania się z tych zobowiązań, o czym świadczą okoliczności zaistniałe po zawarciu umowy w postaci: nie wpłacenia do kasy spółki wskazanej kwoty, nie potwierdzenia ważności umowy w terminie dwumiesięcznym uchwałą wspólników (...) sp. z o.o. pomimo posiadania przez nią większości

udziałów w spółce w tym czasie, nie wywiązania się do dnia dzisiejszego z samej umowy przedwstępnej, pomimo iż zgodnie z § 6 ust. 1 umowy z dnia 9 września 2003 r. oraz fakturą nr (...) wystawioną przez (...) sp. z o.o. miało to nastąpić do 22 kwietnia 2004 r., zbycie swoich udziałów w spółce (...) w celu utrudnienia zaspokojenia roszczeń pokrzywdzonego w niedługim czasie od momentu jego dochodzenia przez T. K.,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

II. w okresie od 1 stycznia 2002 r. do dnia 15 lipca 2002 r. w W. będąc członkiem Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie dopełniła obowiązku wynikającego z przepisów ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. i nie złożyła we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego w/w spółki za rok 2001,

tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.,

III. w okresie od 1 stycznia 2003 r. do dnia 15 lipca 2003 r. w W. będąc członkiem Zarządu (...) sp. o.o. z siedzibą w W. nie dopełniła obowiązku wynikającego z przepisów ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. i nie złożyła we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego w/w spółki za rok 2002,

tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.,

nadto **A. R.** o to, że:

IV. w okresie od 1 stycznia 2003 r. do dnia 15 lipca 2003 r. w W. będąc członkiem Zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. nie dopełnił obowiązku wynikającego z przepisów ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. i nie złożył we właściwym rejestrze sądowym rocznego sprawozdania finansowego w/w spółki za rok 2002,

tj. o czyn z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r.

Sąd Okręgowy w. W. w sprawie sygn. akt VIII K 266/07 wyrokiem z dnia 15 marca 2012 roku A. C. w zakresie czynu zarzucanego w pkt. I uznał za winną tego, że: w dniu 9 września 2003 r. w W. jako prezes (...) sp. z o.o., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadziła T. K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w ten sposób, że przyjęła od niego kwotę 1.414.000 złotych jako zaliczkę z tytułu zawarcia umowy przedwstępnej sprzedaży ruchomości w postaci rozbieralnej hali magazynowej przy ul. (...) w W. wprowadzając go w błąd co do stanu prawnego ruchomości oraz zamiaru wywiązania się z umowy, tj. uznał za winną czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i za to na podstawie powołanych przepisów skazał na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił ustalając okres próby na 5 (pięć) lat,

na podstawie art. 65 § 3 k.p.k. powództwo cywilne pozostawił bez rozpoznania,

A. C. uznał za winną czynów opisanych w pkt. II. i III. i za czyny te na podstawie art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. skazał na kary po 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny w kwotach po 100 (sto) złotych,

na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył karę łączną 100 (stu) stawek dziennych grzywny w kwotach po 100 (sto) złotych,

A. R. uznał za winnego czynu opisanego w pkt. IV i za czyn ten na podstawie art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. skazał na karę 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny w kwotach po 100 (sto) złotych,

zasądził na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłat od A. C. kwotę 1300 złotych, zaś od A. R. kwotę 500 złotych oraz obciążył oskarżonych kosztami procesu w częściach na nich przypadających.

Apelację od tego wyroku złożył obrońca oskarżonych, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając:

1. na podst., art. 438 pkt 2 k.p.k. rażące naruszenie przepisów postępowania, a to:

a) art. 423 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. przez brak pisemnego uzasadnienia wyroku, co czyni faktycznie niemożliwym sporządzenie apelacji w niniejszej sprawie i stanowi naruszenie prawa do obrony oskarżonych,

b) art. 7 k.p.k. przez zupełnie dowolną ocenę dowodów, a w zasadzie ich całkowite pominięcie i skazanie oskarżonych bez powołania się na jakiegokolwiek dowody,

c) art. 5 § 1 k.p.k. wobec uznania oskarżonych za winnych bez udowodnienia im winy.

2. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. błędne ustalenia faktyczne, przez przyjęcie, że oskarżeni popełnili zarzucane im aktem oskarżenia przestępstwa, w sytuacji gdy Sąd I instancji nie podaje ani jednego dowodu na podstawie którego poczynił jakiegokolwiek ustalenia faktyczne.

Wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzut zawarty w pkt 1 litera a apelacji, uznać należy za trafny, zaś końcowy wniosek o uchylenie wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w. W. do ponownego rozpoznania co do obojga oskarżonych za zasadny.

Obrońca obojga oskarżonych w pkt 1 apelacji na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. zarzucił wyrokowi rażące naruszenie przepisów postępowania, a to art. 423 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. przez brak pisemnego uzasadnienia wyroku, co czyni faktycznie niemożliwym sporządzenie apelacji w przedmiotowej sprawie i stanowi naruszenie prawa do obrony oskarżonych.

Istotnie, w rozpoznawanej sprawie wystąpiła nietypowa sytuacja procesowa, związana z brakiem sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Przypomnieć zatem wypada, że Sąd Okręgowy w. W. w dniu 15 marca 2012 roku orzekając w składzie jednoosobowym (przewodniczącą była SSO E. G. – S. wydał w sprawie sygn. akt VIII K 266/07 wyrok w stosunku do oskarżonych A. C. i A. R.. W dniu 20 marca 2012 roku obrońca ww. oskarżonych złożył wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku; tego samego dnia akta doręczono sędziemu przewodniczącemu do uzasadnienia (wniosek i adnotacja na wniosku o doręczeniu akt do uzasadnienia, k. 5146).

Sędzia E. G. – S. z dniem 1 maja 2012 roku przeszła w stan spoczynku (notatka urzędowa z dnia 3 października 2012 roku – akta sprawy). Do chwili przejścia w stan spoczynku ani po tej dacie, nie sporządziła pisemnego uzasadnienia wyroku.

Zarządzeniem z dnia 29 maja 2012 roku przewodnicząca wydziału, działając na podstawie § 88 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 roku – Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych, wobec przejścia w stan spoczynku SSOE. G. – S. poleciła poinformować strony, iż uzasadnienie w sprawie nie może zostać sporządzone (zarządzenie – akta sprawy). Zarządzenie to uznać należy za zasadne. Sędzia przewodnicząca nie sporządziła bowiem pisemnego uzasadnienia wyroku w terminie określonym w art. 423 § 1 k.p.k., czyli w ciągu 14 dni od daty złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, co nastąpiło 20 marca 2012 roku, czyli do 3 kwietnia 2012 roku, ani nie uzyskała od prezesa sądu pisemnej zgody przedłużający ten termin na czas oznaczony. Co więcej, sędzia przewodnicząca nie sporządziła tego uzasadnienia do dnia 1 maja 2012 roku, od kiedy to przeszła w stan spoczynku, ani po tej dacie. Ponieważ sąd okręgowy w rozpoznawanej sprawie orzekał jednoosobowo, sporządzenie uzasadnienia przez innego sędziego, bądź jednego z ławników, było niemożliwe.

W zaistniałej sytuacji procesowej przewodnicząca wydziału zasadnie zarządziła zawiadomić strony, iż uzasadnienie w sprawie nie może zostać sporządzone z przyczyn wskazanych w tym zarządzeniu. W takiej sytuacji, **termin do wniesienia apelacji wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu odpisu zarządzenia informującego, iż sporządzenie uzasadnienia jest niemożliwe (argument z art. 445 § 1 k.p.k. w zw. z § 88 ust. 2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych).** W

klasycznej sytuacji, co wynika z literalnego brzmienia przepisu art. 445 par. 1 k.p.k. termin ten biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem. Skoro zaś sporządzenie uzasadnienia jest niemożliwe, przeto bieg terminu rozpoczyna się od dnia doręczenia uprawnionemu zarządzenia informującego, iż sporządzenie uzasadnienia jest niemożliwe.

Konkludując, Sąd pierwszej instancji dopuścił się oczywistej i rażącej obrazę przepisów postępowania, to jest art. 423 § 1 k.p.k., nie tylko przez nieuzasadnioną zwłokę w sporządzeniu uzasadnienia wyroku w terminie 14 dni od daty złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, ale także, aż do okresu zatrudnienia s. E. S. w Sądzie Okręgowym w. W., czyli do dnia 30 kwietnia 2012r., a także po tej dacie już przez sędziego w stanie spoczynku. Poza sporem jest bowiem, iż uzasadnienie wyroku jest sprawozdaniem pisemnym z narady nad wyrokiem. **Przejście sędziego w stan spoczynku nie zwalnia go od obowiązku sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku. Sędzia ten jest bowiem w dalszym ciągu sędzią, tyle tylko, że w stanie spoczynku.** Skoro uczestniczył w naradzie nad wyrokiem, bo był sędzią czynnym zawodowo i z różnych przyczyn nie sporządził uzasadnienia w czasie pełnienia obowiązków sędziego, przeto nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do jego sporządzenia po przejściu w stan spoczynku. Tak sporządzone uzasadnienie, sędzia ten powinien zaopatrzyć swoim podpisem, zaznaczając, iż jest sędzią w stanie spoczynku.

Stosownie do § 6 Uchwały Nr 16/2003 Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 19 lutego 2003r. w sprawie uchwalenia zbioru zasad etyki zawodowej sędziów, przyjęte w Zbiorze zasady etyki, mają zastosowanie do sędziów w stanie spoczynku, zaś stosownie do § 8 Zbioru, określającego zasadę pełnienia służby, we wszystkich przydzielonych sprawach, sędzia ma obowiązek podejmować czynności bez zwłoki, bez narażania stron i Skarbu Państwa na niepotrzebne koszty.

Zaniechanie sporządzenia pisemnego uzasadnienia wyroku naruszyło prawo do obrony oskarżonych zagwarantowane w art. 42 ust. 2 Konstytucji RP oraz prawo do obrony określone w art. 6 k.p.k. W sensie materialnym prawo to obejmuje kilka uprawnień oskarżonego, a w tym m.in. prawo do zapoznania się z pisemnym uzasadnieniem wyroku. Brak pisemnego uzasadnienia wyroku unicestwiło realizację tego prawa obojgu oskarżonym i uniemożliwiło dokonanie przez sąd odwoławczy merytorycznej kontroli zaskarżonego wyroku; w konsekwencji doprowadziło do wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. W tej sytuacji sąd apelacyjny jest zwolniony od obowiązku ustosunkowywania się do zarzutów apelacji zawartych w pkt 1 litery b i c oraz w pkt 2 jako przedwczesnych. Będzie do tego zobowiązany dopiero po ponownym rozpoznaniu sprawy, wydaniu wyroku, ewentualnym sporządzeniu – na wniosek uprawnionego – jego uzasadnienia i sporządzeniu apelacji.

Z tych wszystkich względów, Sąd Apelacyjny orzekł, jak na wstępie.